

תחרות מתמחים בסיפור - תשע"ב

שם הסיפור: חיוך של אושר

מאת: יוני ספרונוב

המסלול לחינוך גופני, מכללת קיי, באר שבע

איני יודע אם הוא מכיר את הסיפור כפי שאני הולך לספר. החיים הרי הם אוסף של נקודות מבט, ובחינוך גם כך לא מקבלים תוצאה ברורה. אולי התהליך שעברנו יישכח אצלו עם הזמן, או אולי באמת מאותו רגע התחילו חייו החדשים, החיים שנבנו על יסודות החוויה שעברנו ביחד.

הוא היה נוכח בשיעור הראשון של שנת הלימודים. איני זוכר אותו מאותו שיעור, כי השיעור הראשון שלו היה גם היה השיעור הראשון שלי בבית הספר. שיעור שרק דף הנוכחות ומערך השיעור שמרו אותי איכשהו בשליטה. אבל כן, רשום לי ביומן שהוא היה.

קוראים לו אושר, אבל בניגוד לשמו, אושר אינו ילד שמח. במבט לאחור על התקופה הראשונה שלנו ביחד, אני מתקשה להיזכר בחיוך אחד שלו. אפילו לא חיוך תמורת חיוך, החיוך שאני חייכת לעברו במטרה להפשיר את הקרח. על פי רושם ראשוני, אושר נראה ילד רציני, עם קמט שמתחיל לגדול במצח מרוב רצינות, שפתיים חדות ומקבילות, שאינן מתעקלות לא למעלה ולא למטה. תספורת קצרה, שביל מחודד ליד האוזניים. מבנה גופו סטנדרטי לגילו, ילד בר מזל, ילד יפה.

לשיעור השני אושר כבר לא הגיע, כשהתמיד בכך גם בשיעור השלישי, עדכנתי את המחנכת שלו, שגית. את שגית הכרתי ביום הגיבוש הבית ספרי. היא מלווה את הכיתה כבר שנה שנייה, וניכר היה כי היחס החם שלה, אשר שובה כל אדם העומד מולה, שבה גם את תלמידיה. באותו יום גיבוש היא ניצלה את הקסם שלה לנסות לגייס את המורים המקצועיים לתורנות טיולים, זה לא הצליח לה, כולם גם כך מאוד עמוסים בעבודה. עם אושר היא דווקא כן הצליחה. לשיעור הרביעי הוא כבר הגיע. שוחחתי איתו לפני השיעור. "אני לא אוהב לעשות ספורט", הוא אמר בתלונה די שכיחה אצל ילדי המחשבים המודרניים. הוא יהיה בסדר, חשבתי לעצמי, שרק אלה יהיו הצרות שלנו.

שיעורי חינוך גופני בכיתה יא' מציבים למורה דילמות לא מעטות, ולתלמידים חלשים עוד יותר. אחרי שעברו כבר מספר רב של שנים במסגרות הלימודיות, החל מהגן ועד התיכון, התלמידים כבר די שולטים במיומנויות השונות של משחקי הכדור ואין להם סבלנות למי שלא. גם בתרגילי כוח הם לא רעים, ובריצות ארוכות כבר כולם מסוגלים להצית את המבערים. עוד שנה לבגרות, עוד שנתיים לגיוס, ופחות מגולני הרי אין על מה לדבר. עם אושר יש. הוא בכלל פריק של מחשבים, והפעילות הקשה ביותר שהוא עושה עם גופו במהלך היום היא הקלדה מהירה במקלדת.

אושר הוא הילד שהדוגלים בחינוך גופני ככלי העצמה בוודאי ראו לנגד עיניהם, מה שדווקא מקשה עוד יותר על המלאכה. הרי את הפידבק השלילי אושר מקבל מהספורט כל הזמן, גם כשהביצועים אינם מלווים במבטים כיתתיים. רף ה"ציון עובר" נראה לו רחוק, ולעשות כפיפות בטן מספר פעמים בודדות כשאחרים מגיעים לעשרות, בהחלט גורם לך לעשות חשבון נפש רציני.

שעתיים בשבוע של חינוך גופני משולים לעלייה מתונה, שרק בהליכה עקבית בה לאורך זמן, נוכל לייצר טיפוס משמעותי. כשאחרים הלכו ועלו, אושר הפליג בדמיונו הממוחשב. עכשיו גם הוא מוכן להתחיל לצעוד, אבל הפערים הגדולים שנוצרו מסרבים לפנות את מקומם ומאיימים לעצור את הכול. מצב ביש.

"זו אשליה, אל תאמין לזה", היא אמרה לי. היא, ליהי, הסטודנטים שנדמה היה שהייתה בטיסה ישירה להציל את העולם ולרגע נחתה לתדלק במסלול לחינוך גופני. "בכל ילד יש אור, תמצא אותו, תאיר עליו עם פרוג'קטור, עד שזה כל מה שיראו", הוסיפה. תמיד היו לה תובנות אופטימיות כאלה. "פלא הבריאה" היא קראה לכל מה שזז, חובבת מושבעת של יצירותיו של אלוהים. הטבע הדהים אותה, נשיונל ג'אוגרפיק היה הערוץ הקבוע בטלוויזיה שלה, רק בגלל שלצאת לטיולים לאותם מקומות הרי אין פנאי בזמן הלימודים לתואר. מה שבאמת הרשים אותה היו האנשים, על תכונותיהם ויכולותיהן הבלתי מוגבלות שראתה בהן. "הכול כבר קיים אצלו, תעזור לילד לגלות את עצמו", חזרה על המשפט הסוקרטי הידוע, כשפגשתי אותה במקרה בקפיטריה וסיפרתי לה על המקרה של אושר.

"בוקר טוב", אמרתי לאושר ביום למחרת, בנסיון לאמץ את הגישה. "מה שלומך?" שאלתי אותו בכל תחילת שיעור. חיפשתי את עיניו במבט, עד אשר הצטלבו בשלי, והוא חיך, או לפחות שם לב ששמתי לב. "כל הכבוד על ההתמדה, אושר", לחשתי לו כשעבר לידי בריצה. "בראבו", צעקתי לו בהתלהבות כשהצליח למסור בשיעור כדורסל. "באמת?", הופתעה אמו כשהתקשרתי לספר לה על תפקודו המוצלח של בנה, וקיוויתי גם שהיא תחבק אותו אחרי סיום שיחתנו. "אני מאוד שמחה על השינוי, לרוב הוא מאוד מנותק", הגיבה המחנכת כלא מאמינה.

"אושר, תרצה לתרגל קצת תרגילי כוח בבית?", שאלתי, תמיד כאילו במקרה, אחרי שאסף שק של מחמאות. "אני לא יודע איך", ענה, עדיין חסר עניין. "אני חושב שכדי שהתרגול בבית יהיה הכי יעיל, תחפש באינטרנט מהן ההמלצות החדשות ביותר בנוגע לביצועי תרגילי כוח בבית?", הטלתי את הפיתיון הטכנולוגי ועיניו נדלקו. בשיעור הבא הוא דקלם לי מהדף את ההמלצות ושכנע אותי כמו איש מכירות מדופלם שזו הסחורה הכי חמה בשוק. קניתי, והוא ביצע.

"אושר, תוכל לבוא אלי לרגע", קראתי לו, שוב כאילו במקרה, בתום אחד השיעורים. "ראיתי שאתה עושה תרגילי מתיחות בצורה מדויקת ונכונה, אפשר לבקש ממך שתלמד את כל הכיתה?", שאלתי, בלי לחכות לתשובה כבר קבעתי מועד, ידעתי שהוא מוכן. את השיעור שבו לימד אושר את תרגילי המתיחות לא נתתי לאף אחד לשכות. בכל שיעור ושיעור לאחר מכן ניתחתי כל מרכיב מוצלח שהיה בו, הזכרתי תרגילים לדוגמה ממנו, ואת האופן שבו אושר הסביר והדגים כל תרגיל. בהתחלה אושר הופתע מהסיפורים שלי, בהמשך כבר התחיל להנהן עם הראש, כמו מדען שידע תמיד שתגליותיו יזכו להכרה יום אחד.

בהערכה הלימודית של הרבעון, צירפתי לאושר תעודת הערכה. "מנהיגות ספורטיבית" קראתי לזה, והוא כלל לא הבין איך מישהו פרט למחשב יכול לשים לב אליו עד שבא אליי לבקש הבהרות. "הפעילות שלך בשיעורי החינוך הגופני נותנת השראה לכל הכיתה", נתתי את התשובה שהכנתי הרבה מראש, "כל התלמידים בכיתה מקבלים ממך השראה על ערך ההתמדה והרצינות והם למדו ממך איך לבצע נכון מתיחות. אנחנו יודעים שפעילות גופנית היא ברכה לכל העוסק בה, אבל

במקרה שלך העיסוק שלך בה מביא ברכה גם לחבריך לכיתה". לאחר שהתגבר על מבוכתו, הצליח אושר לפלוט צליל מעוות של "תודה". אחר כך הסתובב, הלך ובדרך לא הפסיק לחייך לעצמו.

אושר מחייך? כן, מסתבר שאין ילד שאינו יודע לחייך. גם אין ילד בלי יכולות, יש רק את התפיסה המוגבלת שלנו שלפעמים מסתירה את האור. אושר לא פספס שום שיעור גופני מאז. תמיד הקדים להגיע בהפסקה ולומר לי שלום. הוא עשה זאת גם בהפסקות שלא היה לאחריהן שיעור. בהדרגה התחיל להיראות יותר ויותר באולם הספורט. בהפסקה הפעילה, הספקתי להבחין בו בחטף עוצר את המשחק המבולגן של חבריו, לוקח את הכדור ומחלק אותם לתפקידים מסודרים במגרש. אושר הפך למנהיג. קצת אחרי מחצית השנה, הוא נכנס לפעילות במועצת התלמידים. אומרים שלפוסטרים של "נפש בריאה בגוף בריא", שהופיעו אחר כך בכל הכיתות, אושר היה אחראי.

מחקרים מראים שהצלחה בתחום אחד יכולה להזניק את מכלול חייו של האדם. מחקרים נוספים מראים גם שמספיק אדם אחד משמעותי בחייו של ילד כדי לחולל בו פלאים. אולי אושר זו ההוכחה המוחשית שלי לכך, ואולי לא. יתכן פשוט שבאותה תקופה הבשיל מה שהיה בו מאז ומתמיד. אפשרי שהתהליך שעברנו ביחד היה בשבילו רק עוד חלק מהמכלול הגדול של חייו, אולי אפילו לא המשמעותי שבהם, לפחות לא עיקרי כמו שהיה לי, כמו המסר החשוב שהוא צרב בחיי: תפקידנו החשוב כמורים אינו להעיר, לתקן, לבקר, אפילו לא ללמד, לכל אלה יש מועד ב'. תפקידנו המשמעותי ביותר הוא לגלות את המטמון שבנפשו של כל ילד ולהאיר את אורו.

"תודה, אתגעגע", הוא אמר לי לפני היציאה למסע לפולין, לבוש בחולצת "חפש את המטמון של דן חמיצר". "תודה לך", השבתי לו, בידיעה שהילד הזה עזר לי למצוא את המטמון האישי שלי לא פחות משעזרתי לו למצוא את שלו.